

Vlaamse cultuurcentra bedreigd op vier fronten

‘We kijken met angst naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2018’

LEONIE LANSSENS
VGC

‘In de 20 jaar dat ik hier werk, heb ik ons publiek mee zien verouderen’

PAUL NEEFS
CC De Werft

U treft ze momenteel in alle Vlaamse cultuurcentra aan: wachtrijen bij de start van de abonnementenverkoop voor komend seizoen. De cc's boeren nog steeds uitstekend, maar op vier fronten ziet hun toekomst er toch onzeker uit. **FILIP TIELENS**

Cultuurcentra moeten buiten durven komen en soms zelfs hun publiek mee op het podium te zetten. © Isabel Devos/Pieter Kesteloot/rr

1. Politiek

Sinds begin 2016 beslist Vlaanderen niet langer over de budgetten van de cultuurcentra, maar wel de steden en gemeenten zelf. Centen die dus evengoed naar een nieuw zwembad of een kapotte steenweg kunnen gaan, want het budget uit het Gemeentefonds is niet langer geoordeeld. In theorie kan uw burgemeester dus zomaar beslissen om uw cc te decimeren of zelfs af te schaffen.

‘Op dit moment zijn er nog geen signalen dat dit gebeurt’, vertelt Leonie Lanssens van de Vereniging voor Vlaamse Cultuurcentra (VGC). ‘Deze legislatuur zit alles nog vast in meerjarenplannen. Maar we kijken met angst naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2018. Dan kan de hakbijl wel eens bovengedaald worden in het lokale cultuurbeleid. Vooral de kleinere cultuurcentra vrezen het slachtoffer te worden van grote besparingen.’

Dat Vlaanderen niets meer te zeggen heeft over de cultuurcentra, boezemt angst in. Zo dreigt versnippering en incoherentie. ‘Steden en gemeenten moeten nu zelf een algemene cultuurvisie uitbouwen’, aldus Liv Laveyne van De Grote Post in Oostende. ‘Dat kan interessant zijn, maar ik hoop wel dat die visie op de lange termijn gericht is

en niet om de haverklap verandert. Een cultuurcentrum runnen is geen tijdelijk project, maar heeft continuïteit nodig.’

2. Publiek

Als u rond u kijkt in de zaal van een cultuurcentrum, heeft u het vast al gemerkt: blanke veertigplussers zijn in de meerderheid. ‘In die twintig jaar dat ik hier werk, heb ik ons publiek mee zien verouderen’, vertelt Paul Neefs van CC De Werft in Geel. ‘De demografie speelt hierin een rol: jongeren uit de Kempen verhuizen meer naar de grote steden dan vroeger.’

Via intense trajecten met scholen en het deeltijds kunstonderwijs vinden jongeren wel nog de weg naar de cultuurcentra. Moeilijker zijn twintigers en dertigers. ‘Als je voltijds werkt, kinderen opvoedt, graag sport en in het weekend het gras moet afrijden, blijft er helaas weinig tijd over voor cultuur’, vertelt Veerle Van Schoelant van 30CC in Leuven. ‘Maar zodra de kinderen uit huis zijn, zien we dat dit publiek wel terugkeert naar onze zalen.’

Ook etnische diversiteit blijft een heikel punt. ‘In Genk zijn er veel arbeidersgezinnen uit andere culturen’, zegt Eddie Guldolf van C-Mine. ‘We laten hen soms mee programmeren, zoals bij het muziekfestival

360 Istanbul. Maar het blijft moeilijk om hen structureel aan onze werking te binden.’ Meer overleg tussen de cultuurcentra over goede methodieken is broodnodig, klinkt het ook bij de Leuvense collega's.

3. Artiesten

Veel kans dat bij de start van de ticketverkoop overal dezelfde voorstellingen volgeboekt zijn. ‘Publiek komt af op bekende artiesten, minder op de naam van gezelschappen of toneelstukken’, vertelt Van Schoelant (30CC). ‘Producties met Sien Eggers, Lucas Van den Eynde of Bruno Vanden Broecke zijn gegarandeerd uitverkocht. Als cultuurcentra mogen we Woestijnvis dus zeer dankbaar zijn.’ (lacht)

Een nieuwe lichting van dat kaliber ziet Van Schoelant helaas nog niet meteen aantreden. De doorstroom van jonge artiesten naar de cc's blijft een moeizaam proces. ‘Cultuurcentra nemen steeds minder risico’, voelt Ruth Bresseleers van productie bureau Thassos. ‘Er wordt vaak met de rekenmachine geprogrammeerd omdat cc's overal onder financiële druk staan. De vraag naar de bekende artiesten uit onze portefeuille wordt steeds groter.’

Veel cultuurcentra steken wel hun nek uit om jonge artiesten te helpen. Zo zijn zo-

wel De Grote Post, C-Mine als 30CC recentelijk gestart met een residentieprogramma, functies die voorheen vooral door kunstencentra en werkplaatsen ingevuld werden. Leuven en Genk investeren daarbij volop in lokaal talent. ‘Genkse artiesten als Gokhan Girgignol, Gorges Ocloo of Naomi Velissariou kunnen bij ons repeteren en we coproduceren ook hun nieuwe theaterstukken’, aldus Guldolf (C-Mine).

4. Stad

Dat brengt ons bij het laatste punt. De tijd dat cultuurcentra enkel voorstellingen in hun zaal toonden, ligt achter ons. De hele stad wordt (stilaan) een podium, activiteiten extra muros zijn vaker regel dan uitzondering. ‘Wanneer wij een voorstelling op locatie programmeren, loopt het storm op de tickets’, vertelt Neefs (De Werft). ‘Toeschouwers willen liever een unieke beleving meemaken dan een klassiek theaterbezoek.’

Zo worden cultuurcentra steeds meer een spil in een stedelijk netwerk in plaats van autonome organisatoren die hun eigen zaal willen vullen. ‘We zien toeschouwers niet als passieve bezoekers die enkel tickets kopen en drankjes nuttigen in onze foyer’, vat Laveyne (De Grote Post) die nieuwe insteek samen. Cultuurcentra proberen de kloof tussen publiek en artiest te overbruggen door ontmoetingen tussen beiden, of zelfs door het publiek mee te laten creëren.

Dat vergt een andere manier van werken, met meer flexibiliteit van alle medewerkers en ook stevige investeringen – wat niet altijd evident is. Maar al die sociaal-artistieke projecten, theatrale interventies in het straatbeeld of circusfestivals in nieuwe stadswijken lonen wel degelijk, klinkt het bij Laveyne. ‘Als we het maatschappelijk draagvlak van kunst en cultuur willen vergroten, dan moeten we de stad intrekken en artiesten en publiek dichter bij elkaar brengen’.